

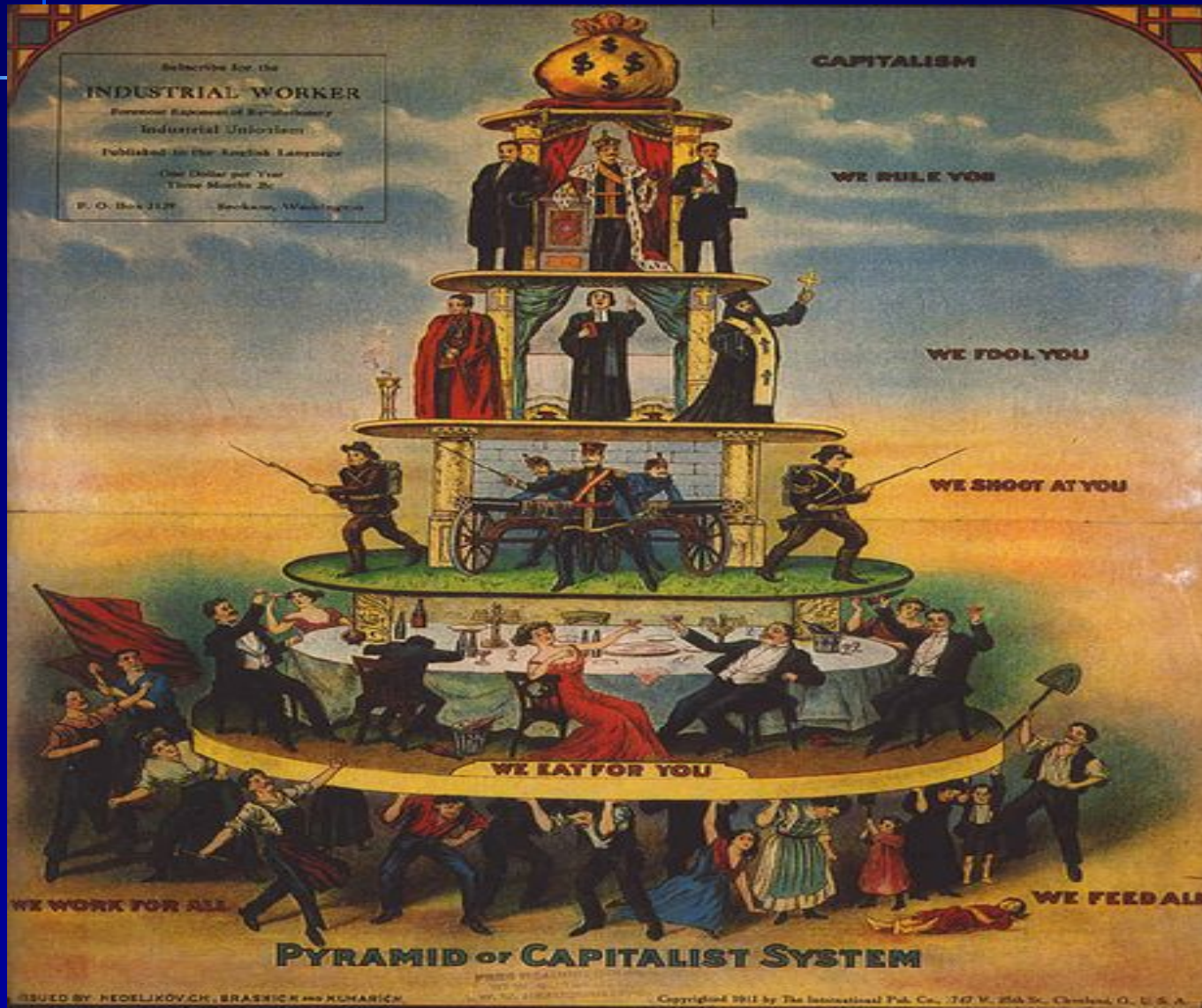
Лекція 7 Особливості української культури I пол. XX ст.

1. Головні тенденції української культури поч. XX ст. (1900-1917 рр.)
2. Українізація – успіхи та недоліки. «Розстріляне Відродження» та його трагічні наслідки.
3. Особливості української культури в період 1940- 1950-х років.
4. Фізичне виховання і спорт 1920-1950-х рр.

Стан культури на п. ХХ ст.

- Заборона української мови в школах.
- Найнижчий рівень писемності.
- На 1000 чол. навчалось 67 учнів.
- Заборона вживати "Україна" та "український народ", закривалися товариства "Просвіта".
- Активізація шовіністичних організацій.

Пролетаріат (від лат. *proletarius*) — **найбідніший клас суспільства**, представники якого живуть у злиднях і позбавлені всіх благ громадянства.

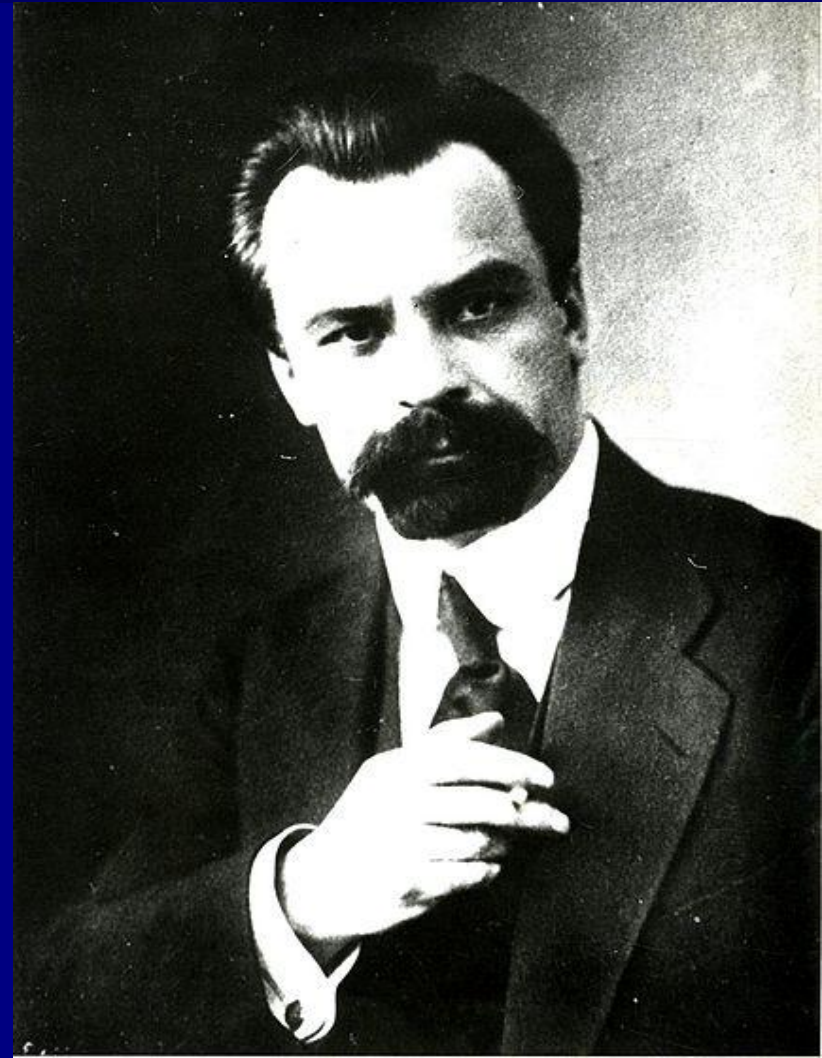

Література п.ХХ ст.

- **Романтизм** – О.Курбас, В.Сосюра, В.Чумак, А.Еллан-Блакитний.
- **Неокласицизм** – М.Зеров, Ю.Клен, М.Рильський, М.Драй-Хмара.
- **Неореалізм** – М.Коцюбинський, В.Стефаник, О.Кобилянська.
- **Символізм** – П.Тичина, Я.Савченко, Д.Загул.
- **Панфутуризм** – М. Семенко.

Волод́имир Кири́лович Винниче́нко

- український прозаїк, драматург, художник, а також політичний і державний дія
- автор першого українського фантастичного роману «Сонячна машина» ч.

Наука

- Яворницький Д. – дослідник історії Запорізької Січі.
- Крип'якевич І. - дослідник періоду козаччини
- Сікорський І. – основоположник важкої авіації, літаки “Руський витязь” та “Ілля Муромець”
- Касяненки брати – конструктори першої авієтки – малопотужного літака.
- Нестеров П. – льотчик, автор “мертвої петлі”

**Кондратюк Ю. – вчений-винахідник, автор
“Завоювання міжпланетних просторів”.**

**Розрахунки були використані для підготовки
польоту космічного корабля “Arrolon”
на Місяць.**

Медики

М.Гамалія - мікробіолог

**В. Високович, Д.Заболотний- патолоанатом та
бактеріолог**

Л.Симиренко та М.Кашченко – селекціонери.

Національний театр

**1907 р. – М.Садовський створює І-й
стаціонарний театр.**

**1915 р.- І.Маряненко заснував “Товариство
українських акторів”**

1916 р.- Л.Курбас заснував “Молодий театр”

**Відомі актори: М.Садовський, П.Саксаганський,
М.Заньковецький**

Західна Україна

1892 р.- створено Наукове товариство ім.Т. Шевченка- перша національна українська академія наук.

1908 р. – К.Трильовський організовує Крайовий січовий комітет у Львові

До поч. Першої світової війни створено 516 січей та 94 товариств січових стрільців.

Часописи: "Літературно-науковий вісник", "Молода Україна", "Діло", "Воля" та ін.

Освітня політика

- **УЦР** - Початок розбудови української школи. Відкриття 53 укр. гімназій. Заснування Київського народного університету. Підтримка діяльності товариства "Просвіта". Але більшість дій носили декларативний характер.
- **Гетьманат П.Скоропадського** – Розбудова мережі укр. гімназій (150), українізація освіти. Реорганізація народного університету у державний. Створення університету у Кам'янці-Подільському. Відкрито Академію наук, Національний архів. Налагоджене видавництво підручників та періодики.

Директорія - Освітня політика не виходила за межі декларацій, бо Директорія вела постійні бойові дії

- **ЗУНР** – Створена система народної освіти; шкільництво отримало державний статус, дозволялось існування приватних шкіл, національним меншинам надавалось право “на школу рідною мовою”.
- Радянська влада – Руйнування попередньої системи освіти. Створення єдиної трудової школи (7-річка). Скасовувалася плата за навчання. У 1920 р. було ліквідовано університети – створювалися інститути.

ПАТОН Євген Оскарович (1870-1953)

- створив метод швидкісного автоматизованого зварювання під флюсом — "метод Патона"

запропонував ідею суцільнозварного автошляхового мосту через Дніпро в Києві. Унікальність цього проекту — в розмірах споруди. Загальна довжина — **1492 метри**, вага — **десять тисяч тонн**.

Наслідки українізації

- у 1930 р. чисельність шкіл з українською мовою навчання становила 85%,
- на українську мову було переведено 75% діловодства державних установ,
- українською мовою видавалося 90% газет і більше половини книжок і журналів.
- Кількість українців серед службовців держапарату зросла з 35 до 54%;
- З еміграції повернулися деякі відомі діячі, зокрема М.С. Грушевський.

Довженко Олександр Петрович (1894 -1956)

- У 1928 році він за сто днів знімає фільм «Звенигора» — історію українського народу від сивої давнини до сучасності. «Картину я не зробив, а проспівав, як птах», — казав митець.
« Арсенал», а ще через рік, у 1930 р., на екрани виходить неперевершений шедевр світової кінокласики — «Земля »

Корольов Сергій Павлович

Конструктор перших штучних супутників Землі і космічних кораблів. Сім років (1939—1945) відбув у ГУЛАЗІ, де разом з іншими вченими був примушений займатися розробкою балістичних та геофізичних ракет. Після звільнення очолив радянську ракетну програму. Під його керівництвом запущено першу міжконтинентальну балістичну ракету, перший штучний супутник Землі, перший політ людини в космос та вихід людини в

Тичина Павло Григорович (1891-1967)

«Тичину важко уложити в рамки одного якогось напрямку чи навіть школи. Він з тих, що самі творять школи... Поет, мабуть, світового масштабу, Тичина формою глибоко національний, бо зумів у своїй творчості використати все багате попередніх поколінь надбання. Він наче випив увесь чар народної мови і вміє орудувати нею з великим смаком і майстерністю... Дивний мрійник з очима дитини і розумом філософа».

- «Дивовижна ерудиція Тичини — свій духовний світ він оформив у постійній самоосвітній культурній експансії», — писали про нього в книзі поетичної антології 2005 року

Амосов Микола Михайлович (1913-2002)

- український лікар, учений в галузі медицини, біокібернетики; дійсний член НАНУ, директор Інституту серцево-судинної хірургії. У 2008 році він був визнаний другим після Ярослава Мудрого великим українцем за результатами опитування громадської думки Великі українці.